

PE URMELE FAMILIEI LUI IULIU MANIU: CORNELIA MANIU ȘI ION (PITU) POP

Rezumat: *În efortul lor de a oculta și chiar de a anula trecutul recent, autoritățile comuniste și poliția politică, Securitatea, au depus un efort substanțial de a ține cât mai ascuns numele lui Iuliu Maniu (1873-1953). În acest context, rudele apropiate ale acestuia au fost supuse unei intense supravegheri informative. Sora lui Iuliu Maniu, Cornelia, fostă călugăriță franciscană, a fost urmărită informativ ca urmare a tentativelor ei repetate de a stabili legături prin corespondență cu fratele ei, care era deținut în Penitenciarul Galați. Măsurile întreprinse de către Securitate au dus la împiedicarea stabilirii acestei legături. Ion Pop, nepot al lui Iuliu Maniu și fiu de deținut politic, devenit antrenor al echipei naționale de tenis de masă, a fost recrutat de către Securitate, dar nu a furnizat materiale care să poată fi considerate drept colaborare cu poliție politică. Legăturile de rudenie cu fostul președinte al Partidului Național Țărănesc au fost motivele explicite pentru care o serie de persoane au fost supuse măsurilor represive, aspect ce se înscria într-o practică curentă a fostei Securități.*

Cuvinte-cheie: *Cornelia Maniu, Ion Pop, Iuliu Maniu, Partidul Național Țărănesc, Securitate, deținuți politici.*

Inițial, am avut intenția ca, în continuarea temei de anul trecut, legată de aspecte mai puțin cunoscute ale istoriei minorității evreiești din România, să abordăm cazul inginerului Anghel Dascălu, pornind de la documentele identificate în dosarul de Securitate al gazetarului și avocatului Milton Lehrer (1906-1969)¹. Militant sionist în tinerețe, la fel ca Lehrer și statornic prieten al acestuia, Anghel Dascălu (născut în 1910) a trecut prin furcile caudine ale Securității, cazul fiind emblematic și pentru modul frivol în care apăreau diverse acuzații la adresa celor intrați în vizorul poliției politice (din nefericire, acestea au o putere de reziliență formidabilă). Ulterior, am optat pentru a continua, indirect, comunicarea de acum doi ani, dedicată văduvei lui Virgil Madgearu, Ecaterina (1895-?), prin care am arătat că represiunea abătută asupra ei, după instaurarea regimului comunist, s-a datorat, în mod direct și explicit, faptului că aceasta era foarte implicată în activitatea de ajutorare a deținuților politici național-țărăniști².

În efortul lor de a oculta și chiar de a anula trecutul recent, autoritățile comuniste și vârful de lance al acestora, Securitatea, au depus un efort substanțial pentru a ține cât mai ascuns numele lui Iuliu Maniu (1873-1953). În acest context, rudele apropiate ale acestuia au fost supuse unei intense supravegheri informative. Nu era un fapt surprinzător, deoarece, încă din perioada anchetării „Iotului Maniu-Mihalache”, în anul 1947, anchetatorii au mizat destul de mult pe factorul de presiune reprezentat de familiile celor din detenție, în special de soțiile care se aflau, în același timp, în arest. De pildă, metoda a fost utilizată în cazul secretarului general al Partidului Național Țărănesc, care fusese arestat cu ocazia înscenării de la Tămădău: „Să folosim mai mult pe Penescu, pentru a obține declarații despre activitatea subversivă a PNT, a lui Maniu

* Silviu B. MOLDOVAN: C.Ș. I dr., Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității / Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” al Academiei Române – Filiala Iași; e-mail: silviuimldvn@yahoo.com.

¹ Silviu B. Moldovan, *Trecutul sub lupă: Milton G. Lehrer sub ochii Securității*, în „Analele Dobrogei”, Seria a treia, An VII/2025, pp. 215-239.

² Idem, *Ecaterina Madgearu: o „ancoră” a lumii vechi în noua lume a „fericirii” generale*, în „Analele Dobrogei”, Seria a treia, An VI/2024, pp. 123-137.

și a celorlalți anchetați, precum și legăturile străine, exploatând mai mult eliberarea soției sale”³. Această strategie s-a dovedit una de succes în cazul lui Nicolae Penescu (1897-1981). Ion Mihalache, pe de altă parte, a refuzat anumite oferte ale anchetatorilor, însă, la rândul lui, a „rugat să se elibereze soția mea arestată fără nicio vină, ci numai ca presiune”⁴. Niculina Mihalache (1890-1971), menționată și în dosarele Ecaterinei Madgearu (ca obiect al îngrijorărilor și al preocupărilor caritabile ale acesteia), este protagonista unor emoționante documente, incluse în cele două dosare de urmărire informativă care i-au fost deschise după eliberarea ei din detenția politică, petrecută abia în anul 1953. În ambele cazuri, în hotărârile de deschidere ale dosarelor se menționa, în mod expres, la rubrica „material compromițător”, faptul că aceasta era soția lui Ion Mihalache⁵. Și Lily (1909-1995), soția fostului director al cotidianului național-țărănist „Dreptatea”, Nicolae Carandino (1905-1996), a fost condamnată la detenție, în urma anchetelor care au urmat înscenării de la Tămădău⁶.

Cornelia Maniu (sau Cecilia, după numele ei de călugăriță franciscană, o calitate pe care a dobândit-o la vârsta de 47 de ani) a fost „beneficiara” unui substanțial dosar de urmărire informativă, generat, în mod explicit, de relația ei familială și de consecințele acesteia⁷. Soră biologică a liderului Partidului Național Țărănesc, Iuliu Maniu, aceasta s-a născut la 22 aprilie 1876, în Șimleul Silvaniei⁸ și a decedat la 7 februarie 1956, în aceeași localitate⁹. În *Hotărârea* de trecere în evidența operativă, din 1 septembrie 1954 (deci atunci când persoana urmărită avea aproape 80 de ani!), locotenentul de Securitate Ioan Fila, de la Secția Raională M.A.I. Șimleul Silvaniei, sublinia că „materialul compromițător” consta în faptul că „este sora lui Maniu Iuliu și a fost călugăriță, are manifestări dușmănoase și în prezent” (nu erau precizate natura sau conținutul acestor „manifestări”)¹⁰. Conform documentelor existente în dosar, Cornelia Maniu își manifesta atașamentul față de fratele ei, care era închis încă din anul 1947 și afirma că după eliberare, acesta „va face dreptate la cei care azi sunt nedreptățiți”¹¹ și că va reînființa Ordinul Franciscan¹². Acest tip de documente sunt destul de greu de citit datorită încărcăturii lor emoționale. Fosta soră Cecilia (ordinele greco-catolice fuseseră desființate de către regimul comunist, la 1 decembrie 1948, eveniment față de care se sublinia că sora Cecilia manifestase o „rezistență vie”¹³) dădea dovadă de ceea ce astăzi am numi *wishful thinking*, atunci când le destăinuia unor cunoștințe că „americani au avertizat pe acest guvern prăpădit să nu se atingă de Maniu, care în prezent se află la Galați, unde se află foarte bine, bucurându-se de un tratament bun, iar ea se roagă ptr. el că acest regim se va schimba și să poată să conducă poporul român”¹⁴. În *Nota* din 11 martie 1954, din care am citat fragmentul anterior, se făcea aprecierea că fosta călugăriță făcea acele afirmații „pentru a putea ține în masele largi în [sic!] spiritul ideii[i] maniste” și chiar era formulată concluzia că aceasta „și-a

³ Gheorghe Onișoru, *Operațiunea Tămădău: desființarea Partidului Național Țărănesc (1947)*, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 2008, p. 77.

⁴ *Ibidem*, p. 88.

⁵ Vezi Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (A.C.N.S.A.S.), Fond Informativ, dosar nr. 262766, vol. 1, f. 1; idem, dosar nr. 200727, f. I.

⁶ O interesantă descriere recentă a acestui caz, în Alin L. Mărginean, *Lily Carandino și intuiția feminină. Tenacitatea în fața poliției politice*, în volumul *Experimentul Pitești - Reeducare prin tortură. Comunicări prezentate la Simpozionul Internațional, ediția a XXIV-a, Pitești, 27-29 septembrie 2024*, Fundația Culturală Memoria – Filiala Pitești, 2025, pp. 361-364.

⁷ A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr. 973328, cu 199 file.

⁸ *Ibidem*, f. 3.

⁹ *Ibidem*, f. 2.

¹⁰ *Ibidem*, f. 3.

¹¹ *Ibidem*, f. 152.

¹² *Ibidem*, f. 176.

¹³ *Ibidem*, f. 6.

¹⁴ *Ibidem*, f. 5.

găsit o simpatie în fața populației”¹⁵. O precizare prin care putem face legătura directă între cazul Cornелиei Maniu și cel al Ecaterinei Madgearu este informația că, în anul 1951, cea dintâi fusese amendată cu 20.000 de lei pentru „sabotaj”, deoarece simpatia de care se bucura i-a permis să organizeze o colectă în beneficiul foștilor politicieni național-țărăniști¹⁶. În ciuda unor formulări evazive, din documentele existente în dosar reiese cu certitudine că era vorba despre o colectă în beneficiul deținuților național-țărăniști, nu de cereri de ajutor pe care fosta călugăriță le-ar fi formulat pentru sine. Deja la 18 martie 1949, Direcțiunea Regională a Securității Poporului din Oradea solicita Serviciului de la Zalău să îi trimită „un raport în legătură cu legăturile ce le are susnumita pe linia de ajutorare a P.N.Ț.-ului”¹⁷. Astfel, conform mentalității ce reclama permanenta „ascuțire a luptei de clasă”, Cornelia Maniu se făcea vinovată de „sabotarea” caracterului complet lipsit de compasiune al represiunii politice.

Urmărind să identifice cât mai mult „material compromițător” despre activitățile Cornелиei Maniu, Securitatea ne-a lăsat, fără intenție, consemnări ale unor reacții, extrem de frumoase, de solidaritate cu cei persecutați în mod nedrept¹⁸. Astfel, în momentul în care sora lui Iuliu Maniu a fost amendată, a fost organizată o colectă, în urma căreia amenda a putut fi achitată integral. Întrucât rămăsese o diferență de 5.000 de lei (fuseseră adunați 25.000), fosta soră Cecilia a dorit să o înapoieze celei care inițiasse colecta, însă aceasta a refuzat banii, astfel încât au rămas disponibili „pentru alte cheltuieli” (o exprimare care punea Securitatea în alertă, temându-se de o nouă acțiune de ajutorare a deținuților). În august 1951, Cornelia Maniu a primit o nouă amendă, de 10.000 lei, de astă-dată pentru „nedeclararea locuinței”, care a fost, de asemenea, achitată în urma unei chete organizate de către simpatizanții național-țărăniști. În raportul referitor la aceste aspecte (datat 14 noiembrie 1951), se reținea faptul că fosta călugăriță „a rămas foarte impresionată văzând că unitatea manistă încă nu s-a destrămat și că aceasta continua să fie consolidată pe un temeiu credincios unul față de celălalt”¹⁹.

În permanentul ei efort de a descoperi și anihila gesturile de solidaritate cu cei supuși măsurilor represive, Securitatea reușise să „stabilească” chiar și faptul că sora lui Iuliu Maniu „a inventat un tratament «Sirop» care vindecă boala de tuberculoză oricât de grav[ă] ar fi, cu ajutorul acestui medicament”, fiind identificate și o serie de persoane care s-au însănătoșit în acest fel²⁰. Nu am identificat documente din care să reiasă preocuparea autorităților pentru a prelua, în beneficiul sănătății publice, acest tratament de succes²¹, însă putem, cel puțin, intui îngrijorarea lor că de eficacitatea acestuia ar putea beneficia și deținuții politici, în rândul cărora tuberculoza făcea ravagii, în acei ani. În schimb, era remarcată afirmația Cornелиei Maniu conform căreia „de îndată ce Iuliu Maniu, fratele ei, se va reîntoarce acasă, și regimul actual va fi răsturnat, atunci ia imediat deschide un sanatoriu TBC, unde aplică acest tratament inventat de ia și în acest sanatoriu va primi și pe cei avuți și pe cei neavuți, de la cei neavuți nu va lua niciun ban pt. aplicarea acestui tratament, iar de la cei avuți va lua mai mult, ca să acopere și pe cei neavuți, care nu vor plăti nimic”²².

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Ibidem*, f. 69.

¹⁸ Vezi *Ibidem*, f. 19.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ La 22 noiembrie 1951, Securitatea raională Șimleul Silvaniei expedia către Regionala Oradea „o sticlă de 250 grame «Sirop Cicilia», după cum numește acest medicament”, subliniind faptul că fosta soră franciscană îl „întrebuințează fără brevet” (*Ibidem*, f. 24). Probabil că era vorba despre una din cele două sticle cu medicament pe care Cornelia Maniu i le dăduse unui informator al Securității („Cec Alb”), cu trei zile mai devreme (*Ibidem*, f. 192). Precizarea legată de inexistența brevetului pare a fi avut rostul de a indica un nou pretext pentru amendarea Cornелиei Maniu, întrucât suntem convinși că autoritățile nu ar fi consimțit să i se elibereze un astfel de document, la începutul anilor '50.

²² *Ibidem*, ff. 20-21.

În ciuda tentației firești de a-și lua dorințele drept realitate, atunci când era vorba despre propriul ei frate, Cornelia Maniu dădea dovadă de un realism apreciabil în analiza realităților cotidiene, afirmând că „acum a apărut o nouă Constituție²³, o nouă teroare” și că „a ascultat la megafon o parte din proiectul de Constituție, dar totul nu este în realitate numai pe hârtie”²⁴.

Deși Securitatea aprecia că „este simpatizanta P.N.Ț.-Maniu, fiind susținătoarea acestei politici”²⁵, concluzia noastră este aceea că sora Cecilia nu adopta poziții politice militante (chiar dacă avea explicabile convingeri personale care îi inspirau simpatie pentru P.N.Ț.), ceea ce o îmboldea la orice acțiune fiind spiritul compasiunii creștine, loialitatea față de propriul frate și patriotismul specific populației românești din regiunea ei natală. Tocmai aceste principii au dus la un capitol extrem de interesant, cel al corespondenței pe care Cornelia Maniu a încercat să o întrețină cu fratele ei condamnat. Într-un *Referat* din 5 iunie 1952, locotenentul Eduard Moraru semna că, în anul 1949, Cornelia „întreținea corespondență cu fratele ei Iuliu Maniu, prin directorul Penitenciarului din Galați, trimittându-i și pachete”²⁶. În documentele elaborate în anii '50, ofițerii de Securitate recunoșteau că nu au reușit să identifice manifestări politice ale Corneliei Maniu, cramponându-se, în schimb, de un fapt neutru din acest punct de vedere: „cu ajutorul fratelui ei, Iuliu Maniu, susnumita și-a construit o capelă p[en]t[ru] rugăciuni - în satul Bădăcin -, unde susnumita înalță rugăciuni lui Dumnezeu”²⁷. La 22 decembrie 1949, Regionala Oradea raporta Direcțiunii Regionale a Securității Poporului că „din informațiile ce le deținem susnumita se ocupă cu treburile gospodărești și rugăciunile în calitate de călugăriță” (o calitate de care fusese depozată, de către autorități, în anul precedent)²⁸. Preocupările pentru anihilarea gesturilor de solidaritate cu propriul frate al Corneliei Maniu și comilonii acestuia din închisori ajunseseră, așadar, până la centrala Securității de la București.

În ceea ce privește împiedicarea corespondenței cu fratele aflat în detenție, a fost recrutat un lucrător la oficiul poștal aferent domiciliului fostei călugărițe, care să semnaleze orice eventuală scrisoare care ar sosi pe adresa acesteia²⁹. În 12 februarie 1950, Biroul Securității din Șimleul Silvaniei raporta că „din luna martie 1949, numita Maniu Cornelia nu mai primește corespondența de la Iuliu Maniu³⁰ și nici nu trimite pachete lunare, cum trimitea înainte”³¹. Totuși, agentura recrutată de Securitate semna că, la 28 mai sau 1 iunie 1950, factorul poștal Niculaie Man îi dusesese Corneliei, la domiciliu, „un pachet care provenea de la o anumită persoană din Galați”³², fără a putea fi stabilite alte amănunte (în ciuda ordinelor exprese date în acest sens)³³. La 17 august 1950, se consemna, cu evidentă satisfacție, că urmărita expediase, la 23 martie, două pachete,

²³ Referire la *Constituția Republicii Populare Române*, adoptată de Marea Adunare Națională în anul 1952.

²⁴ *Ibidem*, f. 5v. Securitatea a acordat atenție afirmației citate, care dovedea manifestarea unui spirit critic față de caracterul nedemocratic al noului regim, astfel încât într-o *Sinteză privind activitatea P.N.Ț.-Maniu*, din 15 octombrie 1952, aceasta era reprodușă, într-o formă puțin mai largă: „Maniu Cecilia, în luna iulie, a afirmat față de informatorul nostru că „a apărut o nouă constituție, o nouă teroare și că totul nu e decât pe hârtie, fiindcă în practică fiecare face cum vrea” (*Ibidem*, f. 10). Încă din 22 decembrie 1949 se raportase faptul că „Bir[oul] de Sec[uritate] Șimleul Silvaniei are recrutat un informator de suprafață în anturajul” Corneliei Maniu (*Ibidem*, f. 9).

²⁵ *Ibidem*, f. 6.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ *Ibidem*, f. 15.

²⁸ *Ibidem*, f. 9.

²⁹ *Ibidem*, f. 23.

³⁰ De fapt, organele de Securitate nu au putut stabili dacă sora lui Iuliu Maniu a primit, sau nu, vreun răspuns la corespondența din martie 1949 (*Ibidem*, f. 44, *passim*). Aceasta era doar o suspiciune, care fusese manifestată inclusiv față de directorul penitenciarului din Galați. Suspiciunea fusese generată de faptul că, la 25 martie 1949, Biroul Securității Poporului Șimleul Silvaniei raporta către Serviciul Județean Sălaj că deținea unele „informații neverificate că susnumita ar fi primit corespondență de la Iuliu Maniu” (*Ibidem*, f. 138).

³¹ *Ibidem*, f. 32.

³² *Ibidem*, f. 38.

³³ *Ibidem*, f. 29.

neînsoțite de corespondență, către fratele aflat în detenție, însă acestea au fost „refuzate” și trimise, succesiv, înapoi³⁴. La 31 august 1950, era evidențiat faptul că informația privind expedierea și respingerea coletelor „a fost primită numai după ce am reușit să recrutăm un informator din cadrul oficiului poștal, fapt pentru care nu s-a putut raporta la timp”, precum și că „informatorul nostru a insistat pe lângă susnumita pentru a se stabili dacă nu mai vrea să trimeată pachete fratelui său, însă ea a răspuns că nu va mai trimite, deoarece acum și așa va începe războiul și nu mai este nevoie ca să-i mai trimită”³⁵. Probabil că reacția menționată a Corneliiei Maniu fusese provocată de izbucnirea, în iunie 1950, a războiului din Peninsula Coreeană, eveniment care a dus la implicarea rapidă și masivă a trupelor americane, formând multor români și est-europeni, în general, convingerea, infirmată ulterior, că propria lor eliberare de sub dominația sovietică ar fi fost iminentă. Tentativa de corespondență între cei doi frați biologici era catalogată, în mod explicit, de către Securitate, drept „acțiune de ajutorare a fostelor elemente P.N.Ț.-iste”³⁶.

În dosar există numeroase copii ale celor două scrisori identificate că au fost trimise lui Iuliu Maniu. Una din ele, din 26 martie 1949³⁷, era un text emoționant, în care Cornelia își întreabă fratele ce dorințe are pentru pachetul de luna următoare, apoi dacă are în celulă „ceva lectură distractivă” și dacă „primea ziare”. În contrast cu astfel de așteptări nerealiste, cu ocazia transmiterii, pe cale ierarhică, a copiei scrisorii, locotenentul Emeric Bihari și sublocotenentul Elena Mureșan, de la Biroul Securității din Șimleul Silvaniei, au emis un raport către Serviciul Județean Sălaj, prin care cereau, în mod insistent, „a binevoi a verifica dacă nu cumva această scrisoare ar ajunge la Iuliu Maniu în mod clandestin și că ar fi favorizat de către directorul penitenciarului”³⁸. O altă scrisoare interceptată data din 25 martie 1949³⁹. Și copia acesteia, care era formulată sub forma unei rugăciuni, a fost trimisă, în 28 martie 1949, Direcției Regionale din Oradea, de către căpitanul Mihai Varnai și locotenentul Ioan Costin, cu exprimarea mai fermă, de astă-dată, a „bănuielii” că „scrisoarea ar ajunge la Iuliu Maniu în mod clandestin și acesta ar fi favorizat de către directorul penitenciarului”⁴⁰. Documentul beneficiază de o rezoluție de punere în lucru, semnată, indescifrabil, de către un superior. Semnificativ este faptul că scrisoarea, care avea un conținut pur religios, se încheia cu un post scriptum, prin care expeditoarea își exprima anumite bănuieli: „Oare primești regulat scrisorile mele? Te rog să-mi scrii”⁴¹. Desigur că Iuliu Maniu nu putea răspunde la astfel de întrebări; se pare că nici măcar nu avea cunoștință de existența lor, în condițiile mecanismului ce fusese pus în mișcare tocmai pentru a împiedica transmiterea oricăror vești între cei doi frați.

La 17 aprilie 1950, a existat și o „rugămintă” (din partea Serviciului Județean de Securitate Sălaj) pentru ca fosta călugăriță să fie deferită justiției, pentru aceste activități⁴². În acest document pe deplin revelator, semnat de căpitanul Mihai Varnai, se făcea precizarea prudentă ca acțiunea judiciară să fie declanșată „din partea organelor de Miliție”, însă și aceea, la fel de grijulie, ca adevăratul inițiator al acesteia, Securitatea, să „urmărească totodată mersul procesului ca numita să fie judecată în spiritul luptei de clasă”⁴³. Documentele informative atestă și nivelul îngrijorării publice ce a fost provocat de zvonul privind iminența unei astfel de măsuri⁴⁴.

³⁴ *Ibidem*, f. 28.

³⁵ *Ibidem*, f. 149.

³⁶ *Ibidem*, f. 25.

³⁷ *Ibidem*, ff. 54, 75, 134 (copii dactilografiate).

³⁸ *Ibidem*, f. 55.

³⁹ *Ibidem*, ff. 57, 70, 71, 139, 143 (copii dactilografiate).

⁴⁰ *Ibidem*, f. 70.

⁴¹ *Ibidem*, ff. 57, 70, 71, 139, 143.

⁴² *Ibidem*, f. 26.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 16.

Cornelia Maniu a decedat în Șimleu Silvaniei, în 1956 (la trei ani după trecerea la cele veșnice a fratelui ei, Iuliu). Documentele fostei Securități dovedesc faptul că aceasta a fost menținută în completa ignorare a situației reale în care se afla fratele ei deținut. În memoriile lui Nicolae Carandino este descris sfârșitul, plin de suferință și în izolare față de membrii familiei, al fostului președinte al P.N.Ț., la numai o lună după ce împlinise 80 de ani.

Conform mărturiei lui Nicolae Carandino (care l-a îngrijit pe Iuliu Maniu, în ultimele zile de viață), publicate în S.U.A. (1987), președintele P.N.Ț. îi încredințase acestuia un „testament verbal”, prin care „își împărțea averea nepoților și rudelor apropiate”, iar pe Ionel Pop „îl sorocea executor testamentar”⁴⁵.

Ion Pop s-a născut la 23 februarie 1917 la Blaj, ca fiu al cunoscutului politician unionist cu același nume (Ionel, cum era cunoscut acesta⁴⁶), fiind, așadar, un strănepot al lui Iuliu Maniu. Acesta, care era și absolvent, în anul 1940, al facultății de științe juridice⁴⁷, s-a remarcat ca antrenor de tenis de masă, într-o perioadă în care România obținea rezultate formidabile în acest sport, pe plan european și mondial. Între 1940 și 1948 a fost secretarul revistei „Carpați” din Sibiu (unde se refugiase de la Cluj, în urma dictatului de la Viena⁴⁸), după care a lucrat la diverse întreprinderi de construcții (din motive lesne de înțeles, după ce în 1947 a existat și episodul unei arestări politice⁴⁹). Abia în 1959 a devenit antrenor al echipei de tenis de masă „Voința” din București, „fiind folosit” (după cum se spune în documente) și ca antrenor al echipei naționale⁵⁰. Cu doi ani mai devreme, în 1957, fusese eliberat din detenție tatăl său, descris în documente ca „scriitor pensionar” și „cunoscut că în trecut a desfășurat activitate P.N.Ț.”⁵¹.

Recrutarea lui Ion Pop de către Securitate s-a petrecut în primăvara anului 1964, cu scopul de a fi folosit în acțiunea informativă referitoare la Ion Rațiu (1917-2000), cu care fusese coleg de facultate și prieten, în tinerețe⁵². În acest sens, se considera că trecutul politic al familiei Pop asigura credibilitate, iar împrejurarea că, prin natura meseriei sale, Ion Pop efectua dese deplasări în exterior era de natură să asigure și o acoperire convenabilă⁵³. În dosarul lui Ion Pop nu există un angajament⁵⁴, însă se regăsesc câteva documente redactate de către acesta, deloc lipsite de interes din punctul de vedere al atmosferei create pe plan internațional în

⁴⁵ Nicolae Carandino, *File de istorie*, Editura Dreptatea, New York, 1987, p. 106.

⁴⁶ Ion (Ionel) Pop (1889-1985), a participat la Marea Unire de la Alba Iulia ca deputat ales, fiind și unul dintre notarii adunării naționale de la 1 Decembrie 1918. A fost arestat, în 1952, ca urmare a activității lui politice în cadrul Partidului Național Țărănesc.

⁴⁷ Din *Fișa privind pe Pop Ion-Pitu*, în A.C.N.S.A.S Fond Rețea, dosar nr. 458873, f. 2.

⁴⁸ Și Cornelia Maniu se refugiase la Sibiu imediat după dictatul de la Viena, revenind la Bădăcin în 1945, după eliberarea regiunii natale de sub ocupația horthystă (A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr. 973328, f. 8).

⁴⁹ Conform *Fișei privind pe Pop Ion-Pitu* (datată 19 februarie 1964), acesta a fost „reținut” de organele de securitate, împreună cu alte persoane, la 9 august 1947, „în timp ce se afla la vila tatălui său din comuna Oașa”, motivele acestei acțiuni nefiind cunoscute, la data întocmirii fișei (A.C.N.S.A.S., Fond Rețea, dosar nr. 458873, f. 3). Având în vedere momentul acțiunii, legat de reprimarea masivă a conducerii P.N.Ț., este posibil că aceasta să fi fost concepută ca un factor de presiune împotriva lui Ionel Pop. Ipoteza pare a fi confirmată de investigația realizată de Securitate în 1964, care a stabilit că „materialul” referitor la arestarea tânărului Pop se afla „conexat” la procesul lotului Maniu (*Ibidem*, f. 118). Confidențele pe care Ion Pop i le-a făcut, în acest sens, lui Ion Rațiu confirmă ipoteza de mai sus, însă conțin, aparent, o serie de inadvertențe, asupra cărora ne propunem să insistăm cu o altă ocazie, scopul principal al acestui articol fiind acela de a prezenta unele consecințe ale înrudirii cu Iuliu Maniu (Ion Rațiu, *Jurnal*, vol. 3, *Reorganizarea exilului (1963-1968)*, prefată de Nicolae C. Rațiu, studiu introductiv, note și ediție de Stejărel Olaru, Editura Corint Books, București, 2019, p. 259, în special).

⁵⁰ A.C.N.S.A.S Fond Rețea, dosar nr. 458873, f. 2.

⁵¹ *Ibidem*, f. 3.

⁵² *Ibidem*, f. 40.

⁵³ Vezi *Referat cu propuneri de recrutare ca agent a numitului Pop Ion-Pitu*, din 1 aprilie 1964 (*Ibidem*, ff. 35-37). În 1968, Ion Pop a fost trecut la „categoria colaborator” (*Ibidem*, f. 37v.).

⁵⁴ Nici raportul privind contactarea lui Ion Pop, în vederea recrutării acestuia, nu menționează semnarea vreunul angajament (*Ibidem*, ff. 38-39).

legătură cu România. În schimbul acestora, încă de la sfârșitul anului 1964 a fost recompensat cu un portvizit și cu 3 sticle de vin⁵⁵, iar la finele anului 1968, cu o sticlă de whisky ⁵⁶. Nu există nicio atestare a vreunei recompense de natură financiară.

Prima sarcină care i-a fost fixată noului agent „Pancu Viorel” a fost contactarea lui Rațiu, cu ocazia deplasării efectuate în Austria, în octombrie 1964, după ce, în luna martie, acesta deja fusese în contact cu Rațiu, chiar la Londra, iar exilatul londonez îl trimisese ulterior în țară pe comerciantul George Pop, care i-a cerut agentului „unele informații cu privire la starea de spirit din țară și situația unor elemente eliberate recent din închisori”⁵⁷, oferindu-i, totodată, ajutor personal din partea lui Rațiu. Conform instrucțiunilor, agentul „va căuta să lase impresia fugarului că acceptă propunerile sale datorită legăturilor lor de prietenie din trecut și unui oarecare interes material”⁵⁸.

Surprizele au început să apară însă atunci când o deplasare la Viena a fost avizată negativ de organele de interne, în februarie 1966⁵⁹, deoarece ar fi existat informații că Pop ar fi intenționat să refuze, cu această ocazie, întoarcerea în țară (deși acesta fusese, încă din 1964, și în Elveția și nu dăduse, nici atunci, motive de îngrijorare)⁶⁰. Asemenea reticențe au continuat cel puțin până în martie 1967⁶¹ (în ianuarie 1966 fusese dată o nouă notă informativă în care se vorbea despre o intenție mai veche a lui Pop de a nu mai reveni în țară, cu ocazia proximei deplasări, însă și despre faptul că acesta „ține foarte mult la țara sa” și că s-ar fi răzgândit⁶²), când refuzul inițial de a-i permite deplasarea la Campionatul Mondial de tenis de masă din Suedia a fost, în fine, infirmat⁶³, probabil la intervenția directă a Securității, mai precis a locotenent-colonelului Constantin Ioana. Tot Ioana refuzase, în ianuarie 1965, să permită Miliției „să îl cerceteze” pe Ion Pop⁶⁴, ca și, la sfârșitul anului următor, recrutarea lui, de către aceeași instituție.⁶⁵

O altă posibilă dificultate implicată de această colaborare a fost sesizată de fostul fruntaș național-țărănist Adrian Brudariu, care era semnalat că ar fi spus, la 15 aprilie 1968, următoarele: „Pitu Pop (...) ar fi fost trimis în străinătate cu misiunea specială de a lua contact cu cercurile românilor din Franța, Germania de Vest, Anglia și Italia, în vederea combaterii campaniei revizioniste contra României susținută în străinătate de cercurile emigranților unguri”⁶⁶. Acesta, însă, era de părere că Pop va compromite misiunea încredințată, deoarece era nepregătit pentru astfel de manevre și, mai ales, pentru că „printre românii din străinătate, tatăl său - Ionel Pop - este privit cu antipatie, văzându-se în el nepotul care, pentru interese personale actuale, și-a renegat unchiul, pe părintele său politic, Iuliu Maniu” (probabil, era o aluzie la activitatea pe care Ionel Pop o avea în cadrul Comitetului pentru Repatriere)⁶⁷. Pe acest document (o notă informativă a sursei „Zaharia Radu”) remarcăm o adnotare, pe marginea pasajului în care se făcea referire la misiunea secretă a lui Pop în străinătate: „Așa este?”.

Totuși, se pare că Pop a avut un succes mai mare decât cel cu care îl credita Adrian Brudariu. La 5 iunie 1969, Consiliul Securității Statului semnala că acesta îl vizitase pe Ion (Iancu) Rațiu, președintele Asociației Culturale a Românilor din Anglia, precizându-se că „nu deținem încă date despre discuțiile

⁵⁵ *Ibidem*, f. 51.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 6.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 40.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 42.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 44.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 46.

⁶¹ *Ibidem*, f. 45.

⁶² *Ibidem*, f. 74.

⁶³ *Ibidem*, f. 58.

⁶⁴ *Ibidem*, f. 48.

⁶⁵ *Ibidem*, f. 69.

⁶⁶ *Ibidem*, f. 8.

⁶⁷ *Ibidem*.

purtate de cetățeanul român cu I. Rațiu, însă cunoaștem că I. Rațiu a apreciat relatările făcute de P. Pop cu privire la situația politică, economică și starea de spirit a poporului nostru, ca fiind deosebit de prețioase⁶⁸. Autorii notei subliniau că „vom continua să adâncim această informație”, însă există și o adnotare dactilografiată a lui Aristotel Stămătoiu, cu sarcina „Să-i înștiințați că noi am făcut-o și știm ce au discutat”⁶⁹. Conform planului acestei acțiuni, sursa „se va comporta ca un om realist care vorbește de pe poziția românului cinstit și în lumina evenimentelor actuale”, încercând să îl capaciteze pe Rațiu „spre a se posta pe o poziție justă în apărarea intereselor românești”⁷⁰. Știm însă că exilatul londonez nu avea nevoie de imbolduri suplimentare, din țară, pentru a-și manifesta patriotismul, în special în chestiunile legate de activitățile iredentiste maghiare, în a căror combatere se implica puternic, inclusiv din punct de vedere emoțional. La rândul său, Pop, care își manifesta sentimentele cele mai bune față de populația maghiară (inclusiv față de exilații maghiari din Apus)⁷¹, sesizase, totuși, unele detalii extrem de semnificative, precum faptul că, la Campionatul Mondial de tenis de masă de la Stockholm „tot publicul a fost organizat contra jucătorilor sportivi români și organizarea publicului a fost condusă de unguri”⁷². Pe de altă parte, dintr-o notă informativă anonimă, din ianuarie 1966, reieșea că Ion Rațiu își exprimase explicit, față de autorul notei, bănuielile că Ion Pop ar fi, de fapt, omul Securității, pe baza atitudinii tatălui său și a constrângerilor logice care acționau asupra fiului⁷³. Aceeași opinie o transmisese și sursa „Ionel”, în anul precedent, ca urmare a unor informații compromițătoare pe care Rațiu le primise de la rudele lui din țară⁷⁴.

Jurnalul personal ținut de Ion Rațiu confirmă atât contactele repetate pe care acesta le-a avut cu Ion Pop, în perioada de referință (reîntâlnirea, după mulți ani, a fost plină de emoții⁷⁵), cât și suspiciunile care existau la adresa acestuia. La 16 ianuarie 1969, Rațiu consemna afirmația veteranului național-țărănist Vasile Serdici, cum că „Pitu Pop ar fi spion sau agent al Securității”⁷⁶, iar la 24-25 aprilie 1969, pe cea a antrenorului de tenis de masă Victor Vladone, care l-a „avertizat că atât Pitu, cât și Gicu Pop sunt informatori”⁷⁷. Mai mult, se pare că și rudele lui aflate în țară i-ar fi transmis un mesaj de avertizare asemănător⁷⁸. În acest context, menținerea, chiar cu nuanțele de rigoare, a unei relații destul de calde cu Ion Pop, nu credem că trebuie considerată ca o naivitate, ci, mai degrabă, ca o atitudine aproape înțeleaptă din partea lui Rațiu, care înțelegea dificultățile vieții din țară, la care, de altfel, și Pop făcuse unele referiri⁷⁹. Acestor considerente raționale li se adăuga, în mod evident, un sentimentalism greu de evitat, în cazul celor care fuseseră obligați să își părăsească țara de foarte mult timp. La 3 octombrie 1970, Rațiu nota, după întâlnirea avută la Paris, că „întotdeauna-mi face plăcere să-l văd pe Pitu”⁸⁰. La 1 martie 1964, acesta jubila chiar, că o anumită inițiativă „mi-a dat un sentiment de autenticitate. Pitu tot Pitu a rămas”, ceea ce ne pare un detaliu semnificativ, cu

⁶⁸ *Ibidem*, f. 12.

⁶⁹ *Ibidem*.

⁷⁰ *Ibidem*, f. 14.

⁷¹ *Ibidem*, f. 72.

⁷² *Ibidem*.

⁷³ *Ibidem*, f. 74.

⁷⁴ *Ibidem*, f. 92.

⁷⁵ Rațiu relatează cu multă emoție reîntâlnirea lui, după aproape un sfert de veac, cu „Pitu, vechiul și bunul meu prieten Pitu”, în însemnările din 26 februarie 1964 (Ion Rațiu, *Jurnal*, vol. 3, *Reorganizarea exilului (1963-1968)*, prefață de Nicolae C. Rațiu, studiu introductiv, note și ediție de Stejărel Olaru, Editura Corint Books, București, 2019, pp. 253-255).

⁷⁶ Ion Rațiu, *Jurnal*, vol. 4, *Anii rezistenței (1969-1973)*, prefață de Nicolae C. Rațiu, studiu introductiv, note și ediție de Stejărel Olaru, Editura Corint Books, București, 2020, p. 44.

⁷⁷ *Ibidem*, pp. 88-89.

⁷⁸ *Ibidem*, vol. 3, p. 323.

⁷⁹ Vezi *Ibidem*, p. 255.

⁸⁰ *Ibidem*, vol. 4, p. 286.

toate că împrejurarea citată nu avea niciun conținut politic⁸¹. În orice caz, Rațiu era conștient de „asaltul” la care era supus de colaboratorii Securității (istoricul Stejărel Olaru a inventariat 16 informatori din rețeaua existentă la Londra și încă 14 care au fost trimiși din țară ca să îl contacteze pe celebrul exilat, Ion Pop fiind doar unul dintre aceștia⁸²). În ceea ce-l privește pe Ion Pop, în jurnalul lui Rațiu există unele referiri care nu au corespondent în dosarul sursei „Iulian”/„Pancu Viorel”, precum vizita în România a ziaristului britanic, de origine iugoslavă, Karl Lavrencic⁸³, ceea ce, sub rezerva unei posibile infirmări ulterioare, pare să indice posibilitatea unui joc dublu din partea lui Pop.

Un alt argument pentru importanța acordată de către Securitate misiunii lui Ion Pop este faptul că, în menținerea legăturii cu sursa „Iulian”, a fost introdus un sistem foarte neobișnuit în activitatea cu informatorii aflați în țară, respectiv depunerea materialelor în cutia de sugestii și reclamații a asociației de locatari din blocul unde domicilia acesta, cu precizarea grijulie că „eventualele cereri ale locatarilor le vom preda” președintelui comitetului de bloc⁸⁴. Prin același sistem urmau a fi transmise instrucțiunile către informator, caz în care ofițerul de legătură făcea un semn discret pe cutia respectivă. În final, se stabilea că „Iulian”, după ce va „distruge prin ardere” instrucțiunile primite, „va comunica informațiile obținute sub formă de material scris fără a-l intitula notă informativă, iar în viitor se va studia posibilitatea instruirii sale să folosească «cerneala simpatică»”⁸⁵.

O relatare destul de interesantă a lui „Iulian”, din 3 iunie 1971, se referă la o cunoștință din Germania Occidentală, soția unui exilat român din München (inginerul Ion Iliu), care i-a mărturisit că „o deranjează oarecum faptul că vizita ei în România coincide cu cea a președintelui [Gustav] Heinemann⁸⁶, lucru cu totul întâmplător însă ar putea fi și altfel interpretat. Adică să vadă felul în care președintele este primit la noi în țară”⁸⁷. Astfel de împrejurări par a fi devenit aproape un loc comun în informările lui „Iulian”, deoarece un an mai devreme, în urma unei noi întâlniri cu Ion Rațiu, care venise, de la Londra la Paris, în mod special spre a-l întâlni, acesta afirmase că: „de la Paris pleacă direct în America unde va sta o lună. La precizarea mea [că] în aceeași perioadă Președintele Ceaușescu se va afla și el în America mi-a răspuns zâmbind că «este o simplă coincidență»”⁸⁸. Interesantă, aici, este și utilizarea unei terminologii occidentalizante, întrucât în 1970 Nicolae Ceaușescu încă nu deținea funcția de președinte al României⁸⁹.

În momentul recrutării, în februarie 1964, Ion Pop afirmase că el „este român”, insistând, în același timp, asupra activității politice din trecut, a lui și a tatălui său⁹⁰. Cu ocazia primei contactări, acesta a furnizat unele informații despre doi sportivi străini care veniseră la campionatele internaționale de tenis de masă ale României, informații care nu aveau nicio legătură cu partea politică, mai precis faptul că șefa „lotului vest-german s-a ocupat de vânzarea de palete și mingi de tenis, iar sportivul iugoslav Marcovici s-a interesat de procurarea de dolari”⁹¹.

⁸¹ *Ibidem*, vol. 3, p. 257.

⁸² Stejărel Olaru, *Anturajul unui exilat, între idealism și trădare*, în *Ibidem*, p. 27.

⁸³ *Ibidem*, pp. 470-471.

⁸⁴ A.C.N.S.A.S., Fond Rețea, dosar nr. 458873, f. 15. O astfel de reclamație, fără niciun interes pentru Securitate, se și regăsește în dosar (*Ibidem*, f. 17).

⁸⁵ *Ibidem*, f. 16.

⁸⁶ Gustav Heinemann (1899-1976), președinte al R.F. Germania între 1969 și 1974.

⁸⁷ *Ibidem*, f. 30. „Iulian” menționa și faptul că „doamna Iliu, deși nemțoaică din R.F. a Germaniei, a învățat acolo aproape perfect limba română” (*Ibidem*).

⁸⁸ *Ibidem*, f. 31v.

⁸⁹ Nicolae Ceaușescu (1918-1989) a fost primul președinte al României (1974-1989). Termenul de președinte era, însă, utilizat în mod uzual și pentru conducătorul Consiliului de Stat, poziție pe care N. Ceaușescu o deținea din anul 1967. Consiliul de Stat era, însă, un organ de conducere colegial.

⁹⁰ *Ibidem*, f. 38.

⁹¹ *Ibidem*, f. 39.

Dosarul de rețea al lui Ion Pop este închis în decembrie 1973, fără menționarea unui nume conspirativ, ci doar al celui real al fostei surse, întrucât acțiunea informativă pentru care acesta a fost recrutat fusese și ea închisă⁹². Era vorba despre acțiunea informativă „Codruț”, referitoare la un exilat român, pe care „Iulian” fusese instruit, în februarie 1969, să îl contacteze cu ocazia deplasărilor în străinătate, pentru a-l influența să susțină unele interese naționale românești⁹³. Numele conspirativ „Iulian” fusese folosit în paralel cu cel de „Pancu Viorel” (informațiile despre „Codruț” regăsindu-se în evidența informațiilor furnizate de cel din urmă)⁹⁴. Se cuvine să precizăm că în acest dosar nu am întâlnit niciun document de natură a putea încadra colaborarea lui Ion Pop cu Securitatea în registrul poliției politice, subiectele abordate vizând situația României, în contextul refuzului de a participa la invadarea Cehoslovaciei (1968) sau al vizitei președintelui american Richard Nixon (1969). Era o perioadă în care cursul mai liberal al conducerii comuniste de la București întrunea extrem de multe aprecieri pozitive, inclusiv din partea foștilor deținuți politici anticomuniști. Agentura de verificare semnală, în schimb, diferite afirmații critice ale lui Ion Pop asupra lipsei de libertăți din țară, sau chiar „negative, pronunțat provocatoare față de regimul nostru”⁹⁵, în paralel cu alte opinii, prin care acesta aprecia, în mod pozitiv, creșterea, în țară, a nivelului de trai⁹⁶.

Încă din februarie 1964 s-a fixat drept sarcină operativă a se stabili dacă Ion Pop era nepot al lui Iuliu Maniu⁹⁷, cele stabilite indicând fie că acesta era nepot⁹⁸, fie că tatăl lui era nepot⁹⁹, sau văr primar¹⁰⁰, fie că mama lui fusese soră cu Iuliu Maniu¹⁰¹. Informația corectă era că mama tatălui său, Elena, fusese una din surorile lui Iuliu Maniu (deci și a Corneliiei), Ion Pop fiind, așadar, strănepotul de soră al președintelui Partidului Național Țărănesc¹⁰².

Rezultatele de excepție ale echipei României în tenisul de masă în epoca legată, în special, de numele marelui antrenor clujean Farkas Paneth (1917-2009), a atras, în mod explicabil, atenția Securității. Cea mai valoroasă jucătoare a lotului român, totodată și una dintre cele mai mari jucătoare din istoria acestui sport, Angelica Rozeanu (1921-2006)¹⁰³, s-a aflat sub presiunea constantă a organelor de Securitate¹⁰⁴. La 6 octombrie 1959, sursa „Lupu” semnală relațiile prietenești pe care Ion Pop le avea cu Angelica Rozeanu, punând promovarea lui Pop la lotul național de tenis de masă pe seama ajutorului dat de marea jucătoare¹⁰⁵.

Perioada comunistă din istoria României, în special prima ei parte, cea a represiunii politice masive (1947-1964) este, astăzi, cunoscută și prin intermediul glumelor care invocau situația ingrată a rudelor apropiate ale celor supuși măsurilor vexatorii. De pildă, a fost destul de popular bancul despre discuția lămuritoare avută de un fost comunist, devenit deținut politic în timpul regimului pentru care el însuși luptase în perioada ilegalității, și fratele lui biologic, care, deși fusese legionar în perioada interbelică,

⁹² *Ibidem*, f. 1. În raportul de închidere a dosarului de rețea, se făcea referire la ziua de 15 ianuarie 1968 drept dată a recrutării.

⁹³ Vezi *Ibidem*, ff. 13-14.

⁹⁴ *Ibidem*, f. 29.

⁹⁵ Vezi nota sursei „Ivanov”, din 8 noiembrie 1965 (*Ibidem*, ff. 87-88).

⁹⁶ „Mi-a mai spus că dintre țările socialiste, România are standardul cel mai ridicat și se află într-o intensă dezvoltare față de celelalte” (relatare a sursei „Georgescu Gh.” - *Ibidem*, f. 98).

⁹⁷ *Ibidem*, f. 128.

⁹⁸ *Ibidem*, f. 140.

⁹⁹ *Ibidem*, f. 136.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 133.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 141.

¹⁰² Concluzia corectă se regăsește în *Ibidem*, f. 130.

¹⁰³ Angelica Rozeanu a câștigat, în total, 17 titluri mondiale, dintre care șase la individual (consecutive, între 1950-1955) și cinci cu echipa națională (restul, la dublu femei și dublu mixt). Mai are în palmares două titluri europene, precum și alte medalii de argint și de bronz, la Campionatele Europene și Campionatele Mondiale.

¹⁰⁴ Vezi, în acest sens, interesanta reconstituire a lui Valentin Vasile, *Eleganță și „topspin”*. Angelica Rozeanu și partida inegală cu regimul totalitar, în „Caietele C.N.S.A.S.”, Anul X, nr. 2(20)/2017, pp. 283-302.

¹⁰⁵ A.C.N.S.A.S., Fond Rețea, dosar nr. 458873, f. 114.

devenise „ștab” în cea postbelică, chiar în timp ce fratele lui se afla în închisoare. Conform autorului anonim al bancului, cel căpătuit i-a explicat nefericitului său frate că a ajuns șef datorită dosarului de cadre, în care scria că avea un frate ilegalist, pe când acesta a fost condamnat în mod logic, având în vedere că era cunoscut ca având un frate ce fusese legionar. Această glumă, apărută ca un mecanism de apărare al societății, prin metoda așa-numită a „hazului de necaz”, valorifica o realitate puternică din timpul regimului comunist, aceea a puterii dosarului de cadre, în cadrul căruia o mare importanță o aveau, nu numai în perioada de până în 1964, lista membrilor de familie și natura trecutului politic al acestora.

În ceea ce privește Securitatea, aceasta i-a avut permanent în preocupare atât pe foștii deținuți politici, cât și pe rudele acestora, inclusiv pe descendenți. Chiar dacă, după încheierea perioadei de represiune violentă în masă, activitatea de urmărire informativă devenise una foarte birocratică și a acordat o mai mare importanță așa-numitelor metode preventive, esența activității poliției politice nu se schimbase. De asemenea, nici atragerea la colaborare a numeroase persoane care proveneau din mediul descendenților foștilor deținuți politici, sau chiar din rândul acestora, nici reintegrarea și promovarea profesională, în timp, a unui număr semnificativ de foști „contrarevoluționari” nu au schimbat esența nedemocratică a regimului. Sunt colportate unele versiuni care minimalizează preocuparea Securității pentru descendenții foștilor membri ai partidelor interbelice, susținându-se că numai descendenții legionari se aflau sub lupa poliției politice, în baza unei presupuse ușurințe cu care s-ar fi transmis, din tată în fiu, respectivul tip de convingeri politice. Asemenea interpretări sunt, însă, greșite. Conținutul documentelor aflate în Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității dovedește, fără dubiu, că organele de Securitate întocmeau în mod constant evidențe ale foștilor membri și ale descendenților acestora, în cazul aproape tuturor partidelor interbelice. Acesta este un subiect care necesită o analiză separată, însă am intenționat ca, prin cazurile prezentate mai sus, în special cel al sorei lui Iuliu Maniu, să aducem în atenția cititorilor modul total lipsit de considerație, dar și de o elementară empatie, în care au fost tratați, de către autoritățile comuniste, nu numai fostul președinte al celui mai mare, la data abuzivei lui desființări, partid democratic românesc (Partidul Național Țărănesc), ci și rudele lui apropiate.

IN THE FOOTSTEPS OF IULIU MANIU'S FAMILY: THE LIVES AND LEGACIES OF CORNELIA MANIU AND ION (PITU) POP

Abstract: *In their effort to conceal and even annul the recent past, the communist authorities and their political police, Securitate, made a substantial effort to keep the name of Iuliu Maniu (1873-1953) as hidden as possible. In this context, his close relatives were subjected to intense intelligence surveillance.*

Iuliu Maniu's sister, Cornelia, a former Franciscan nun, was intelligence-tracked following her repeated attempts to establish correspondence with her brother, who was detained in Galați Penitentiary. The measures taken by the Securitate led to the prevention of the establishment of this connection. Ion Pop, nephew of Iuliu Maniu and son of a political prisoner, who became the coach of the national table tennis team, was recruited by the Securitate, but did not provide materials that could be considered as collaboration with the political police. The family ties with the former president of the National Peasant Party were the explicit reasons for which a number of people were subjected to repressive measures, according to what was a common practice of the former Securitate.

Keywords: *Cornelia Maniu, Ion Pop, Iuliu Maniu, National Peasant Party, Securitate, political prisoners.*